

UNIVERSITATEA DE STAT DIN MOLDOVA

Cu titlu de manuscris
CZU 378.091(043.3)

REABOI-PETRACHI VIORICA

**MANAGEMENTUL TIMPULUI ÎN ÎNVĂȚAREA AUTOREGLATĂ
A STUDENȚILOR**

SPECIALITATEA 533. 01 – PEDAGOGIE UNIVERSITARĂ

Rezumatul tezei de doctor în științe ale educației

CHIȘINĂU, 2020

**Teza a fost elaborată în cadrul Departamentului Științe ale Educației
Universitatea de Stat din Moldova**

Conducător științific:

ȘEVCIUC Maia, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar.

Referenți oficiali:

1. **COJOCARU Vasile**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”
2. **PANICO Vasile**, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol

Componența consiliului științific specializat:

1. **DANDARA Otilia**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova – *președinte al C.Ș.S.*
2. **BÎRNAZ Nina**, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova – *secretar științific al C.Ș.S.*
3. **GUȚU Vladimir**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova.
4. **CUZNEȚOV Larisa**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea de Stat „Ion Creangă”.
5. **ANDRIȚCHI Viorica**, doctor habilitat în științe pedagogice, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol

Susținerea va avea loc la **3 iulie 2020**, ora **14.00**, în ședința Consiliului Științific Specializat D 533.01 – 15 din cadrul Universității de Stat din Moldova, blocul III, sala 505, str. M. Kogălniceanu 65, or. Chișinău, MD - 2012.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Științifică a Universității de Stat din Moldova și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md).

Rezumatul a fost expediat la _____ **2020**.

Secretar științific al Consiliului științific specializat,

BÎRNAZ Nina, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar

Conducător științific,

ȘEVCIUC Maia, doctor în științe pedagogice, conferențiar universitar

Autor

REABOI-PETRACHI Viorica

CUPRINS

Repere conceptuale ale cercetării	4
Conținutul tezei	7
Concluzii generale și recomandări	24
Bibliografie	27
Lista publicațiilor la tema tezei	30
Adnotare (în română, rusă și engleză)	31

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei și importanța cercetării. În societatea globală, care este una informațională și hipertehnologizată, timpul reprezintă resursa de bază, indiferent de domeniul de activitate în care suntem antrenați. Pe lângă aceasta, timpul influențează direct sau indirect diverse categorii de vârstă, studenții fiind cei ce nu fac excepție datorită diversității activităților în care sunt implicați.

Un student de succes dă dovadă, în primul rând, de disciplină, de capacitate de a acționa prompt și de automonitorizare cu scopul de a-și îmbunătăți propriile performanțe. Autodisciplinarea îl ajută să se cunoască, ceea ce contribuie la utilizarea în scop productiv a propriilor atitudini și minimalizarea efectelor propriilor puncte slabe.

Astăzi, managementul timpului este privit ca o modalitate de optimizare a proiectării și planificării a propriilor activități prin realizarea de obiective SMART, care funcționează în favoarea atingerii scopului prin planificare și prioritizare a sarcinilor de scurtă și lungă durată. Este important, însă, să menționăm ca managementul timpului nu trebuie „robotizat”, adică e nevoie de flexibilitate, de intervenții spontane pentru a evita rigiditatea în activitatea de învățare.

În ultimii ani tot mai mult se sesizează necesitatea introducerii unităților de conținut formativ în privința managementului timpului, în special, în domeniul academic [41, 36, p. 247-248]. Această necesitate este fundamentată de următoarele cauze:

- creșterea cererii și responsabilităților studenților ce solicită o optimizare a autoreglării în propriile activități. Studenții, pe lângă frecventarea orelor prestabilite, sunt îndemnați să se implice în activități de voluntariat, conferințe științifice, diverse seminare formative fără de care devine dificilă o integrare eficientă în câmpul muncii la finalizarea studiilor;
- creșterea solicitării laturii creative, individuale a studentului, ceea ce favorizează eficientizarea activității și se datorează, în mare parte, capacității sale de a îmbina aptitudinile dobândite din diverse domenii în care este implicat;
- în activitatea studentului devin o normă, și nu o excepție, schimbările continue care solicită adaptare, adică devine deosebit de important să fie flexibili, organizându-și timpul astfel încât să apară posibilitatea de a se interveni cu schimbări.

Analizând situația actuală a managementului timpului, putem constata următoarele:

- cele mai populare tehnici de management al timpului se bazează pe o planificare riguroasă, ceea ce nu se potrivește actualului flux de viață care este în permanentă schimbare; aceasta solicită elaborarea unei metodologii aparte ce va satisface necesitatea de flexibilitate și adaptare la schimbările ce pot surveni spontan;
- în managementul timpului actual, practic, nu se abordează probleme legate de punerea în aplicare a tehnologiei corporative de management al timpului în calitate de instrument de îndeplinire a sarcinilor la locul de muncă sau în alte colective;
- astăzi managementul timpului este privit ca tehnologie ce permite utilizarea mai rațională a timpului.

Din aceste considerente, investigarea procesului de dezvoltare a competenței de management al timpului este actuală, necesară și importantă pentru știința și practica pedagogică.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. Inițial managementul timpului a apărut ca disciplină practică aplicată, predominant, de manageri în organizații decât de cercetători. Un grup de cercetători în domeniul managementului au elaborat un set de tehnologii practice de planificare, propunându-le managerilor sub formă de cursuri de specializare. În rândurile acestor specialiști se numără S. Covey, G. A. Meller (SUA), L. Zaivert (Germania), G. Popov (Russia). Cu efortul acestor specialiști în domeniul dat, în anii '70 ai secolului al XX-lea, managementul timpului a fost recunoscut ca disciplină independentă ce propune unui manager un larg spectru de tehnici de planificare și autoorganizare. Cercetători care au fundamentat noi teorii în domeniul managementului timpului sunt: S. Covey, care a propus șase principii de funcționare a managementului timpului: coerența, echilibrul, concentrarea, umanismul, flexibilitatea și densitatea, de asemenea, a elaborat șapte obiceiuri pentru eficientizarea propriei activități; A. Maslow, cu teoria satisfacerii nevoilor primare, menționând că, pentru a fi eficienți în ceea ce facem, e necesar să satisfacem treptat și fără exagerare necesitățile din fiecare treaptă a piramidei; D. McClelland, care susține ca la baza eficienței stă nivelul de aspirație care variază de la o persoană la alta; F. Herzberg, care explică motivarea comportamentului funcțional prin factorii igienici și cei motivatori care decid urmările comportamentului; H. McGregor, prin teoria XY, arată că există două tipuri de oameni: unii funcționali, prin natura lor, și alții – disfuncționali și care subliniază necesitatea de valorificare a potențialului fiecăruia.

Problema managementului timpului este reflectată aspectual în cercetările mai multor savanți. În managementul general, conceptul de management al timpului a fost abordat de: S. R. Covey [11], F. Voiculescu, I. Todor, E. Voiculescu [42], Z. Bogathy, I. Erdei, C. Ilin [4].

În managementul educațional, atestăm unele analize ale conceptului de management al timpului în lucrările cercetătorilor: Ș. Iosifescu [21], C. Cucuș [14], S. Cristea [12, 13], V. Guțu [8, 18], V. Cojocaru [6, 7, 9], V. Andrițchi [1], A. Potâng [31], T. Callo [4], V. Goraș-Postică [17], C. Platon [28], Vl. Pâslaru [26], M. Șevciuc [8], N. Melnic [23, 24] ș. a.

Teoretizări esențiale ale managementului timpului în cadrul științelor educației sunt reflectate în lucrările autorilor: I. Cerghit, I. Neacșu, I. Negreț-Dobridor, I.O. Pânișoară [5], C. Cucuș [14], C. Panainte [25].

Managementul timpului în activitatea profesională a cadrului didactic a fost abordat de cercetătorii români: A. Cosmovici, L. Iacob [10], M. Zlate [43, 44], P. Popescu-Neveanu [30].

Reflecțiile asupra timpului din punct de vedere filosofic sunt prezentare de către M. Heidegger [20], F. Hegel [19], C. Cioabă [apud 20], susținând prezumțiile depre originea timpului, fenomenologia timpului, timpul natural și intratemporalitatea; de asemenea V. Țvircun [38, 39, 40], în lucrarea „*Chronopedagogia și esența ei în actualitate*”, abordează dimensiunea timpului și istoricitatea în pedagogie.

Tangențial și în funcție de anumite segmente, managementul timpului a fost abordat de N. Bucun [3], care a studiat problema organizării raționale a timpului liber al elevilor prin

atragera lor în activități extrașcolare; D. Patrașcu [27] a abordat managementul timpului ca resursă educațională pentru instituțiile preuniversitare și universitare; L. Cuznețov [15, 16] a tratat valoarea conceptuală și metodologică a educației pentru timpul liber în cadrul educației familiei.

Un alt aspect al cercetării noastre este învățarea autoreglată, care, ca fenomen complex, a fost cercetată în variate aspecte și din perspectiva diferitor paradigme teoretice. Potrivit lui D. H. Shunk și B. J. Zimmerman [47] dacă cercetările inițiale se preocupau preponderent de testarea predicțiilor teoretice și specificarea componentelor și proceselor autoreglării, cercetările ulterioare s-au focalizat asupra modului în care factorii educativi și contextuali influențează/afectează autoreglarea.

Problema relației dintre capacitatea de autoreglare a învățării academice de către studenți și managementul timpului pe dimensiunile independență, autonomie academică nu au fost valorificate în mod direct în studiile științifice, deși cercetători ai domeniului precum P. Pintrich, B. Zimmerman, M. Boekaerts, Л. Выготский au subliniat relația directă între autonomia și managementul timpului studenților și capacitatea de autoreglare a propriei învățări. De aici, preocuparea noastră pentru cercetarea acestei probleme.

Necesitatea identificării unor componente structurale ale managementului timpului și ale elaborării unui demers metodologic de dezvoltare a competenței de management al timpului la studenți a și determinat actualitatea cercetării noastre.

Plecând de la considerațiile potrivit cărora problematica învățării autoreglate și managementul timpului privește atât studentul, cât și profesorul, ne-am propus să abordăm această tematică din perspectiva identificării metodologiei specifice învățării și să specificăm efectele ei asupra formării și dezvoltării competenței de management al timpului la studenți în învățământul universitar și să formulăm următoarea **problemă de cercetare** care constă în fundamentarea teoretică și metodologică a procesului de dezvoltare a competenței de management al timpului în contextul învățării autoreglate, în elucidarea reciprocității dintre managementul timpului și învățarea autoreglată a studenților, având ca efect performanța pregătirii profesionale în mediul academic universitar.

Obiectul cercetării îl constituie procesul de dezvoltare a competenței de management al timpului la studenți în contextul învățării autoreglate.

Scopul cercetării constă în fundamentarea teoretică și metodologică a dezvoltării competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților în contextul educației formale și nonformale.

Obiectivele cercetării:

1. Analiza abordărilor conceptuale ale managementului timpului în teoria și practica educațională;
2. Identificarea poziționărilor privind definirea conceptului de învățare autoreglată a studenților;
3. Elucidarea corelației dintre managementul timpului și învățarea autoreglată a studenților;

4. Diagnosticarea nivelului inițial al dezvoltării competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților;
5. Elaborarea Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților;
6. Validarea experimentală a Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților.

Ipoteza cercetării. Eficiența dezvoltării competenței de management al timpului la studenți va spori în condițiile în care vor fi argumentate, sub aspect epistemologic și psihopedagogic, conceptele de management al timpului, învățare autoreglată, aplicate tehnicilor de proiectare a timpului; va fi stabilit un sistem de repere metodologice de monitorizare a timpului axat pe informare; va fi proiectat un model psihopedagogic al dezvoltării competenței de management al timpului.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese.

Cercetarea propusă de noi se va concretiza la nivelul beneficiarului procesului de instruire prin formarea unui specialist cu opțiuni creative, urmărindu-se, în acest sens, conceptualizarea și dezvoltarea competenței de management al timpului, cu aplicarea unui demers metodologic participativ, creativ, care are la bază principiile educaționale autentice, inclusiv principiul autoreglării.

Abordarea problemei cercetării se bazează pe un sistem de teorii fundamentale care au la bază managementul timpului și aplicarea acestora în practica educațională, adaptate după cercetătorii A. Maslow, F. Herzberg, D. McGregor. O dimensiune teoretico-metodologică a cercetării noastre sunt teoriile lui D. H. Shunk, P. Pintrich și B. J. Zimmerman, preocupați de testarea predicțiilor teoretice și specificarea componentelor și proceselor autoreglării. În poziționarea conceptuală a temei de cercetare ne-am bazat pe teoriile lui M. Boekaerts, care oferă un cadru teoretic holistic asupra proceselor și a mecanismelor implicate în autoreglarea învățării.

În metodologia cercetării se înscriu coordonatele logico-metodologice acceptate de știința pedagogică. Complexitatea materialului științific analizat, scopul și obiectivele înaintate au generat utilizarea următoarelor **metode de cercetare**: *teoretice*: documentarea științifică, generalizarea și sistematizarea, analiza și sinteza teoretică, analiza tipologică; *empirice*: chestionarea (Chestionarul „Stilul autoreglării activității academice” (G. S. Prâghin, 2007)), testarea (Chestionarul „Autoreglarea academică a studenților” (C. Mango, 2010)), Chestionarul de identificare a nivelului inițial al dezvoltării competenței de management al timpului, experimentul psihopedagogic; *metode statistico-matematice* de prelucrare a datelor.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** sunt argumentate actualitatea și importanța temei de cercetare, este formulată problema cercetării și varianta de soluționare propusă, sunt specificate scopul și obiectivele cercetării, ipoteza de cercetare, este prezentată sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese.

Capitolul 1. **Bazele teoretice ale managementului timpului în învățarea autoreglată a studenților** include studiul teoretic axat pe analiza evoluției și precizarea semnificației conceptului de management al timpului. De asemenea, sunt analizate coordonatele conceptuale ale învățării autoreglate și prezentat un tablou generic al corelației dintre managementul timpului și învățarea autoreglată.

Studiul teoretic realizat a permis să constatăm că în perioada anilor 1950-1990 managementul timpului personal, gestionarea timpului, definit și „știința despre cum se îmbunătățește eficacitatea personală”, se distinge treptat ca un domeniu independent de cunoaștere în cadrul managementului general. În anii '70 din secolul al XX-lea managementul timpului se dezvoltă ca o disciplină independentă în management, oferind metode complexe și sistematizate pentru activitatea de învățare. Pentru prima dată apare o definiție concretă a managementului timpului oferită de către B. Franklin, fiind considerat *un set de instrumente de auto-management, utilizate independent de către o persoană în activitatea sa, acordând prioritate problemelor planificării*. În cele din urmă, se poate observa sistemul personal de gestionare a timpului, în care stabilirea unor obiective pe termen lung și pe termen scurt devine bază pentru activitatea de învățare, fără de care managementul timpului modern este de neconceput [49].

În managementul timpului modern, putem distinge în mod condiționat două abordări: „raționaliste” (având ca reprezentanți B. Franklin, Klaus Möller) și „umaniste” (unul dintre cei mai proeminenți reprezentanți ai acestora fiind Stephen Covey, fondator al celei mai mari companii americane de consultanță în domeniul managementului timpului). Prima abordare se concentrează în principal pe aspectele tehnologice ale managementului timpului: planificare, control, prioritizare etc. Abordarea „umanistă” se concentrează pe aspecte legate de conștientizarea valorii timpului, de creșterea satisfacției emoționale, de dezvoltarea creativității în proiectarea timpului pentru activitatea de învățare [8].

Din această perspectivă de abordare, **managementul timpului** îl regăsim în cadrul managementului educațional ca dimensiune și componentă esențială a celorlalte tipuri de management, centrat pe formarea / dezvoltarea personalității umane, a omului care își programează fiecare activitate având la bază principiul pozitiv al educației.

În teoria și practica educațională, managementul timpului se referă la optimizarea proiectării și planificării activităților de învățare și se concentrează asupra stabilirii obiectivelor, asupra planificării traseului zilnic de învățare și asupra stabilirii priorităților de studiu.

Bazele teoretice ale conceptului de management al timpului din perspectivă pedagogică și psihologică au fost fundamentate în teorii, adaptate după cercetătorii A. Maslow, F. Herzberg, D. McGregor unesc: **modelul ierarhiei nevoilor al lui A. Maslow** (modelul dat asigură înțelegerea comportamentului individului în diverse situații numai dacă este identificat gradul de satisfacere a setului de nevoi), **modelul achiziției succeselor** (rolul central în orientarea comportamentului este atribuit nivelului de aspirație - desemnează acele dorințe care variază de la o persoană la alta și se supun valorii raportului dintre succesele realizate și succesele proiectate), **modelul bifactorial a lui F. Herzberg** (în organizarea propriilor sarcini este

importantă recunoașterea factorilor motivatori și acordarea de timp suficient pentru satisfacerea acestora, totodată, asigurând în mai mică măsură, dar rezonabilă, îndeplinirea factorilor higenici), **modelul performanțelor așteptate** (orice comportament este caracterizat de o anumită constantă, a cărei modificare necesită timp), **modelul Teoriei Y – Teoria X a lui D. McGregor** (*Teoria X* prevede aplicarea controlului, dirijării și sancționării pentru a asigura îndeplinirea sarcinilor, pe când *Teoria Y* presupune contrariul: munca produce satisfacție celui care o execută).

Elaborarea modelelor de conduită temporală și punerea lor în aplicare depinde de numeroși **factori culturali, individuali, organizaționali, sociali sau tehnologici**. În conformitate cu această viziune, B.J. Zimmerman a elaborat Modelul triadic, ciclic al autoreglării învățării (Fig. 1.1) adaptat autoreglării în mediul academic.

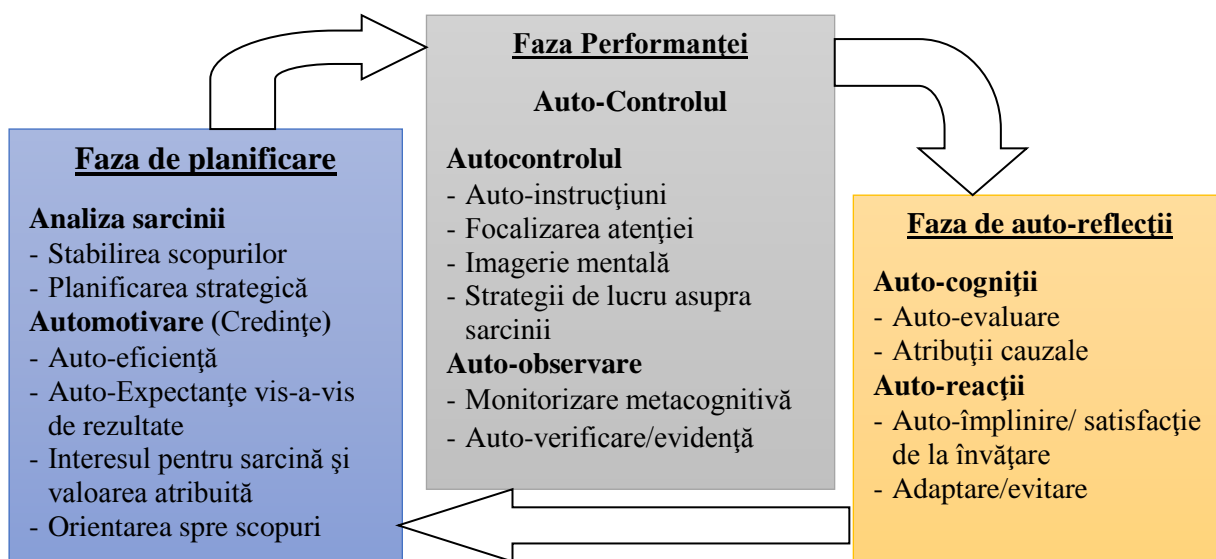

Fig. 1.1. Fazele ciclice ale învățării autoreglate (adaptat după B. J. Zimmerman) [48]

Astfel, autoreglarea învățării se desfășoară ca un proces ciclic, urmând trei faze secvențiale și ordonate în timp, fiecare dintre care vizează toate cele trei componente implicate în experiențele de învățare: personal, comportamental, contextual [48].

Învățarea autoreglată în context academic și în raport cu viziunile actuale asupra eficienței acesteia reprezintă acea capacitate a subiectului de a învăța efectiv de unul singur, de a se implica activ în studiu, autoreglându-și învățarea în direcția atingerii performanțelor urmărite în termeni stabiliți de timp.

Aspecte corelaționale privind managementul timpului și învățarea autoreglată în context universitar, cunoaște o largă circulație în domeniul științelor educației. Evidențiem că MT, ca resursă educațională, este parte componentă a sistemului de învățământ universitar, racordând managementul timpului academic pentru student atât prin organizarea condițiilor pedagogice privind infrastructura instituției de învățământ, documentele normative/ curriculum, cât și prin formarea culturii manageriale a cadrului didactic.

Esența conceptului de MT este reflectat în ideea organizării raționale a timpului studentului, care funcționează la nivel de sistem educațional. Potrivit lui G. Mialaret, complexitatea acestei resurse reflectă interacțiunea variabilelor: **pedagogică** (importanța

formativă a managementului timpului în instruire formală); **psihologică** (valorificarea proceselor intelectuale în raport cu ritmul de învățare adoptat de către student); **economică** (organizarea timpului de învățare în raport cu timpul cotidian disponibil); **igienică** (respectarea condițiilor ergonomice a învățării autoreglate); **socială** (perceperea MT academic ca parte a timpului social).

Timpul instituționalizat de învățare este un timp standardizat la nivelul sistemului de învățământ și programat la nivelul instituției de învățământ, el constituind temeiul principal al recunoașterii sociale a studiilor și a statutului de student.

Managementul timpului s-a dezvoltat în contextul „învățării autoreglate”, fiind promovat mai ales prin cercetarile pedagogice recent elaborate în plan internațional. În acest context, pot fi diferențiate mai multe aspecte de corelație a MT și ÎA:

- MT ca un nou sistem social productiv pentru noi abordări ale învățării autoreglate;
- Învățarea este executată de către sistemul de gestionare a timpului pentru învățare și vizează producerea unui nou tip de comportament în proiectarea timpului academic;
- MT în sens restrâns, care devine treptat un model pentru toate unitățile de învățare în autoreglare [46, p.66].

După cum am constatat din analiza documentelor oficiale de politici educaționale ale R. Moldova [50] și din rezultatele studiilor din domeniul științelor educației, instituția superioară de învățământ este mediul educațional în a cărui perspectivă să fie plasată și preocuparea pentru MT mai complex în învățarea autoreglată a studenților.

Managementul timpului este influențat de mai multe aspecte ale procesului de autoreglare, precum dimensiunea, condițiile, atributele de autoreglare, procesul de autoreglare. Managementul timpului în contextul învățării autoreglate, aplicat eficient, îmbunătățește procesul instructiv-educativ prin proiectarea activităților de învățare prin: prioritizarea sarcinilor, procesarea corectă a conținutului proiectat în timp, solicitarea ajutorului, planificarea și organizarea mediului de studiu și prin utilizarea eficientă a resurselor personale. În acest context, managementul timpului poate fi conceptualizat și proiectat la nivelul învățământului universitar printr-un conținut instructiv centrat pe învățarea autoreglată și realizat atât în context formal, cât și nonformal.

În capitolul 2. **Repere conceptuale ale dezvoltării competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților** sunt elucidate aspectele definitorii ale dezvoltării competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților și condițiile care asigură dezvoltarea competenței de management al timpului.

Managementul timpului este abordat ca modalitate de optimizare a proiectării și planificării propriilor activități prin stabilirea de obiective care funcționează în favoarea atingerii scopului stabilit, prin planificare și prioritizare a sarcinilor de scurtă și lungă durată. Dezvoltarea la studenți a unor abilități de control al propriului lor comportament de studiu necesită cunoștințe și abilități cu privire la procesele și mecanismele care au un rol nemijlocit în managementul personal al activității de învățare – componentă esențială a managementului timpului.

Prin urmare, fundamentarea metodologiei de dezvoltare a competenței de management al timpului (CMT) pornește de la un ansamblu de idei, principii, funcții, factori, condiții, strategii

acceptate de o comunitate științifică, prin care se intenționează să se ofere o explicație globală, exhaustivă asupra modului de proiectare și valorificare rațională a acesteia la nivel de sistem și proces de învățământ.

Conceptul de management al timpului reflectă un proces de planificare și control al timpului utilizat pentru activități specifice. Scopul MT este utilizarea timpului personal ca resursă de organizare a activității de învățare, de stabilire a priorităților și a succesiunii secvențelor de studiu în contextul autoreglării studiului [29, 37, 45].

Generalizând cele menționate, am constatat că MT reprezintă simultan:

- un concept pedagogic, care înglobează atât procesul educațional formal, cât și cel nonformal de dezvoltare a personalității studentului;
- un concept pedagogic operațional, care extinde aplicațiile sale asupra aspectelor educației cum ar fi cel psihologic, pedagogic, economic, medical și social;
- o formă de proiectare și monitorizare integrală a procesului de dezvoltare a personalității [24];
- o orientare la nivel de politică a educației, care poate asigura perfecționarea activității de formare-dezvoltare a personalității prin dezvoltarea competenței de management al timpului (CMT).

Conceptualizarea dezvoltării competenței de management al timpului a avut la bază condițiile pedagogice și psihologice și generale/managieriale de dezvoltare a CMT.

1. *Condiții pedagogice de dezvoltare a CMT* (sunt repere în direcționarea învățării eficiente a studenților în timpul programat pentru activitățile didactice);

2. *Condiții psihologice de dezvoltare a CMT* (resurse personale și care susțin în grad optim dezvoltarea CMT la studenți, reflectând importanța ideilor studentului, a intereselor și a obiectivelor sale, a succesului preconizat, precum și starea afectivă capabilă să îl mențină activ pe student în realizarea sarcinilor preconizate pe unitate de timp);

3. *Condiții generale/managieriale* (structurate în Fig. 2.1).

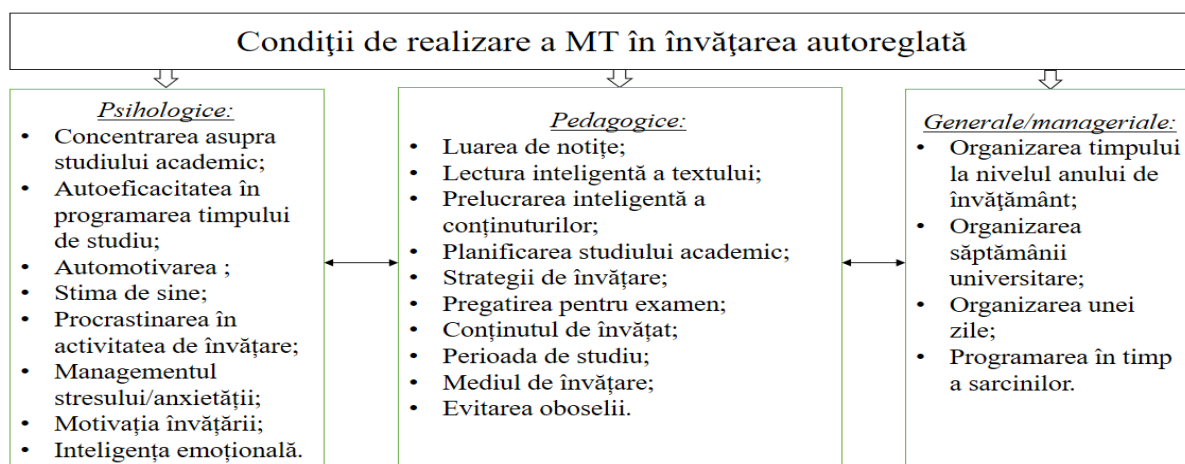

Fig. 2.1. Condițiile de realizare a MT în învățarea autoreglată

Valorificând argumentele științifice ale abordării MT din perspectiva învățării autoreglate în raport cu sensul perceput de către studenți al MT, stabilim caracterul subiectiv al formării CMT în învățământul universitar – finalitate de bază a învățării autoreglate în învățământul universitar.

CMT reprezintă un sistem integrat de resurse (cunoștințe, abilități, atitudini/valori) obținute prin ÎA și valorificate prin acțiuni formale și nonformale, desfășurate într-o interconexiune în vederea formării-dezvoltării personalității studentului.

Am plecat de la ideea că MT are trei dimensiuni esențiale, aflate în relație de interdependență: dimensiunea de procesare/ D1, dimensiunea de proiectare/D2, dimensiunea de autodezvoltare/D3, care vizează integritatea celor trei niveluri ale competenței: cunoștințe, abilități, atitudini, ținând cont de specificul activităților de management al timpului:

1. Nivelul cunoștințelor – presupune cunoștințele obținute de studenți, necesare în proiectarea timpului.
2. Nivelul abilităților – abilități practice de utilizare a cunoștințelor, capacitățile de aplicare a metodelor și tehnicilor de management al timpului.
3. Nivelul atitudinilor/valorilor – vizează atitudinile, valorile și motivațiile pozitive ale studenților privind managementul timpului.

Ținem să menționăm că dezvoltarea CMT la studenți are loc într-un mod integrat (liniar și gradual), caracterizată prin grad diferit de complexitate și manifestare la finele cursului și a programului formativ în context universitar. Schematic, structura CMT este prezentată în Fig.2.2.

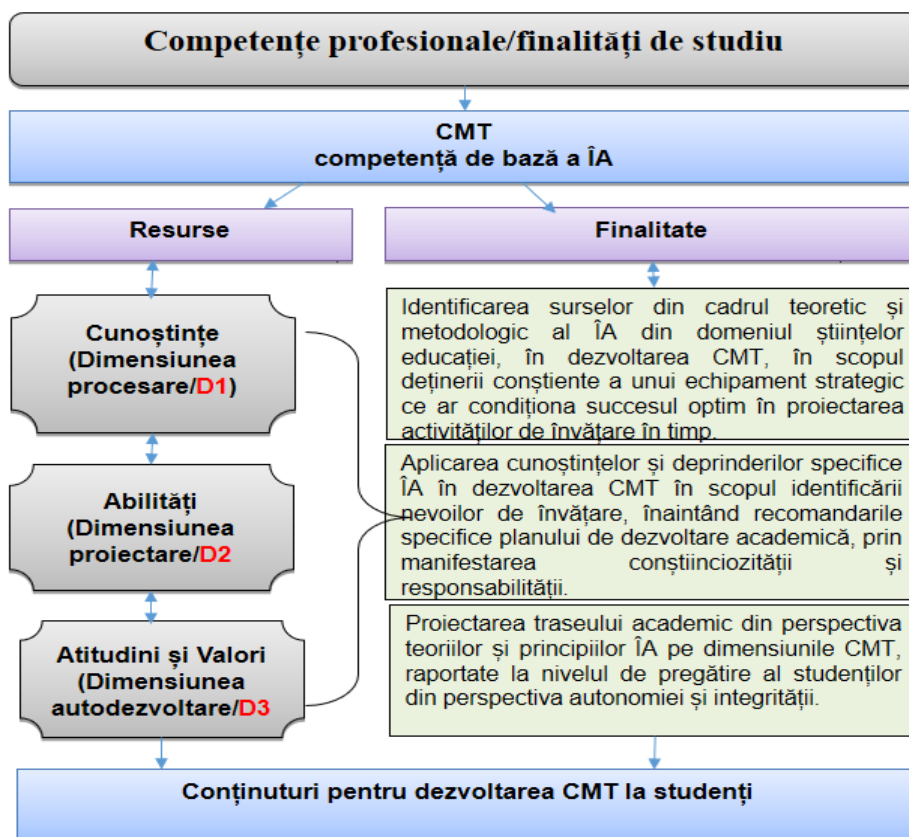

Fig. 2.2. Structura CMT în ÎA la studenți

Plecând de la considerațiile teoretice expuse și de la necesitatea dezvoltării competenței de management al timpului la studenți în cadrul universitar, am elaborat și aprobat un mecanism care ar îmbina toate aspectele teoretice/epistemologice abordate în cercetarea noastră.

Am considerat oportun de a numi acest demers sau traseu de formare a competenței vizate drept construct metodologic, având în vedere faptul, că acesta reprezintă o operație de proiectare, organizare și realizare a unei suite de activități, desemnând un demers acțional și operațional flexibil (ce se poate modifica, adapta), racordat la obiective și situații prin care se creează condițiile generării învățării, ale schimbărilor de atitudini și de conduite. **Constructul metodologic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată** reprezintă o schemă procedurală, care este dimensionată astfel încât să prefigureze o realitate educațională generatoare de cunoștințe, abilități, atitudini/ valori la studenți prin studierea disciplinei *Psihopedagogia învățării autoreglate*, de care beneficiază studenții în perioada studiilor la universitate. Acesta conține un sistem de relații, axate pe interconexiunea dintre dimensiunea de procesare (D1), de proiectare (D2), de autodezvoltare (D3), în context formal și nonformal al activităților de instruire, care reproduce logica internă a dezvoltării competenței de management al timpului în învățarea autoreglată la studenți, reflectat în Fig. 2.3.

Aplicabilitatea **Constructului metodologic de dezvoltare a competenței de management al timpului la studenți** este favorizată de procesul de monitorizare/evaluare care are drept scop eficientizarea procesului de învățare în ciclul universitar.

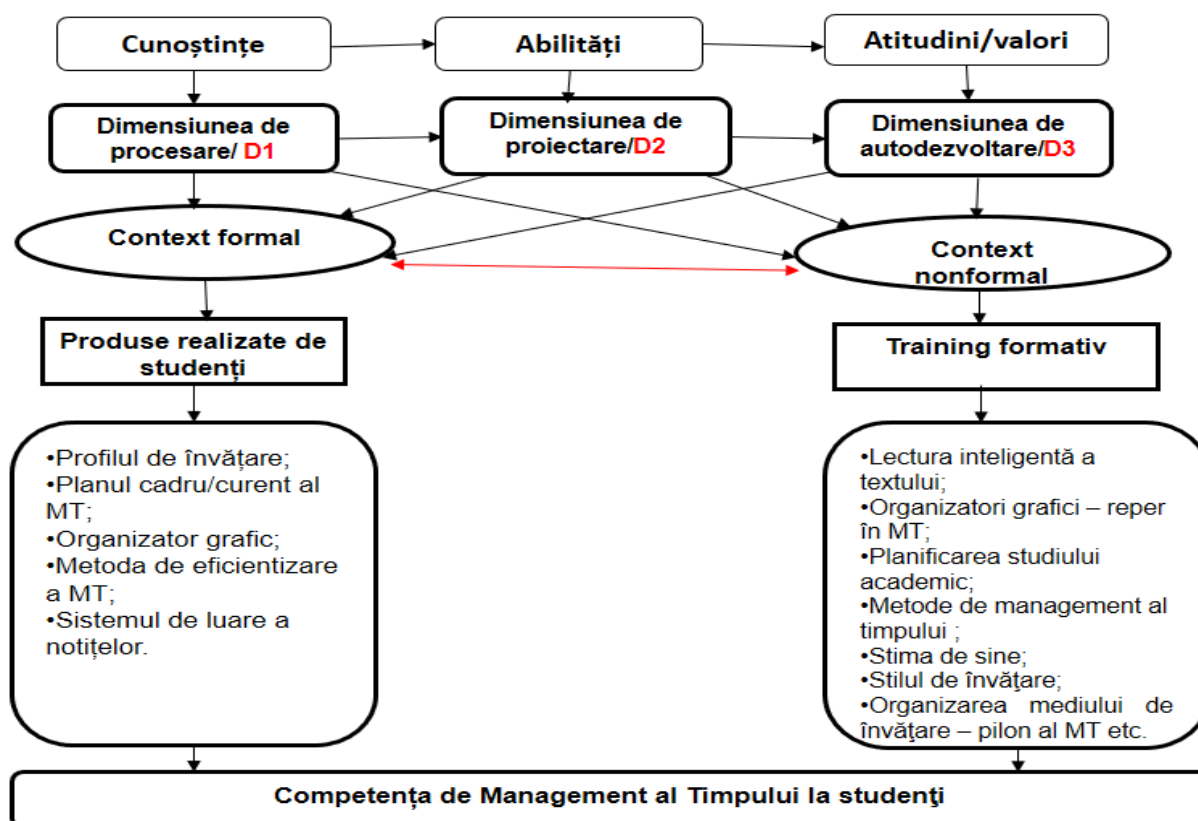

Fig. 2.3. Construct metodologic de dezvoltare a competenței de management al timpului la studenți

După cum am menționat anterior, dezvoltarea CMT prin ÎA este axată pe cele trei niveluri, ținând cont de specificul activităților desfășurate în cadrul formal și nonformal, având criterii de performanță specifice, prezentare în Tabelul 2.2:

Tabelul 2.2. Resurse/dimensiunile și indicatorii de performanță pentru dezvoltarea CMT

<i>Resurse</i> <i>Dimensiuni</i>	Cunoștințe/A1	Abilități/A2	Atitudini și valori/A3
Dimensiunea de procesare a CMT/D1	* definirea din perspectiva ÎA a conceptelor de bază ale managementului timpului, depunând efort pentru învățare rapidă și eficientă.	* proiectarea MT în ÎA a studenților (planificarea studiului academic) prin colaborarea eficientă, atitudine proactivă și contribuție efectivă în activitatea comună de învățare.	* luarea de decizii în aplicarea proiectului individual de dezvoltare a CMT prin colaborare eficientă, atitudine proactivă și contribuție efectivă în activitatea de învățare.
Dimensiunea de proiectare a CMT/D2	**descrierea metodelor de management al timpului, manifestând atitudine pozitivă față de dezvoltarea personală și față de activitatea de învățare.	**aplicarea metodelor, a tehnicilor și a instrumentelor de MT în acțiunea de învățare prin analiză și reflecție asupra propriei învățări și implicare pentru optimizarea învățării.	**argumentarea modalităților de implementare a planului de studiu academic (gestionarea rațională a metodelor de MT) manifestând respect pentru interlocutori.
Dimensiunea de autodezvoltare a CMT/D3	***identificarea teoriilor și a principiilor MT în învățarea autoreglată în scopul identificării unor soluții pentru rezolvarea de probleme în mod creativ.	***elaborarea planului cadru, planului curent în cadrul proiectului de învățare academică; *algoritmizarea sarcinilor prioritare în baza unor criterii specifici pentru stabilirea scopurilor proprii în învățare prin deschidere față de moduri noi de gândire și idei noi; *proiectarea acțiuni învățării autoreglate pe dimensiunile CMT în scopul dezvoltării abilităților de luare a unor decizii pertinente și responsabilitate pentru deciziile asumate.	***aprecierea necesității proiectării, monitorizării timpului prin elaborarea unui program de dezvoltare, manifestând atitudine pozitivă față de dezvoltarea personală și față de activitatea de învățare.

Conceptualizarea dezvoltării competenței de management al timpului în învățământul superior din perspectiva autoreglării a direcționat cercetarea spre elaborarea unui *Model psihopedagogic* de proiectare și dezvoltare a CMT.

Modelul psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților reprezintă elementul integrator teoretico-aplicativ, fiind conceput ca o reprezentare explicativă a modului de proiectare și realizare a MT în cadrul învățământului superior.

Modelul psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților este axat pe fundamentele științifice, principiile, funcțiile și condițiile psihopedagogice de dezvoltare a CMT, precum și metodele de management al timpului, având drept finalitate-dezvoltarea competenței de management al timpului la studenți.

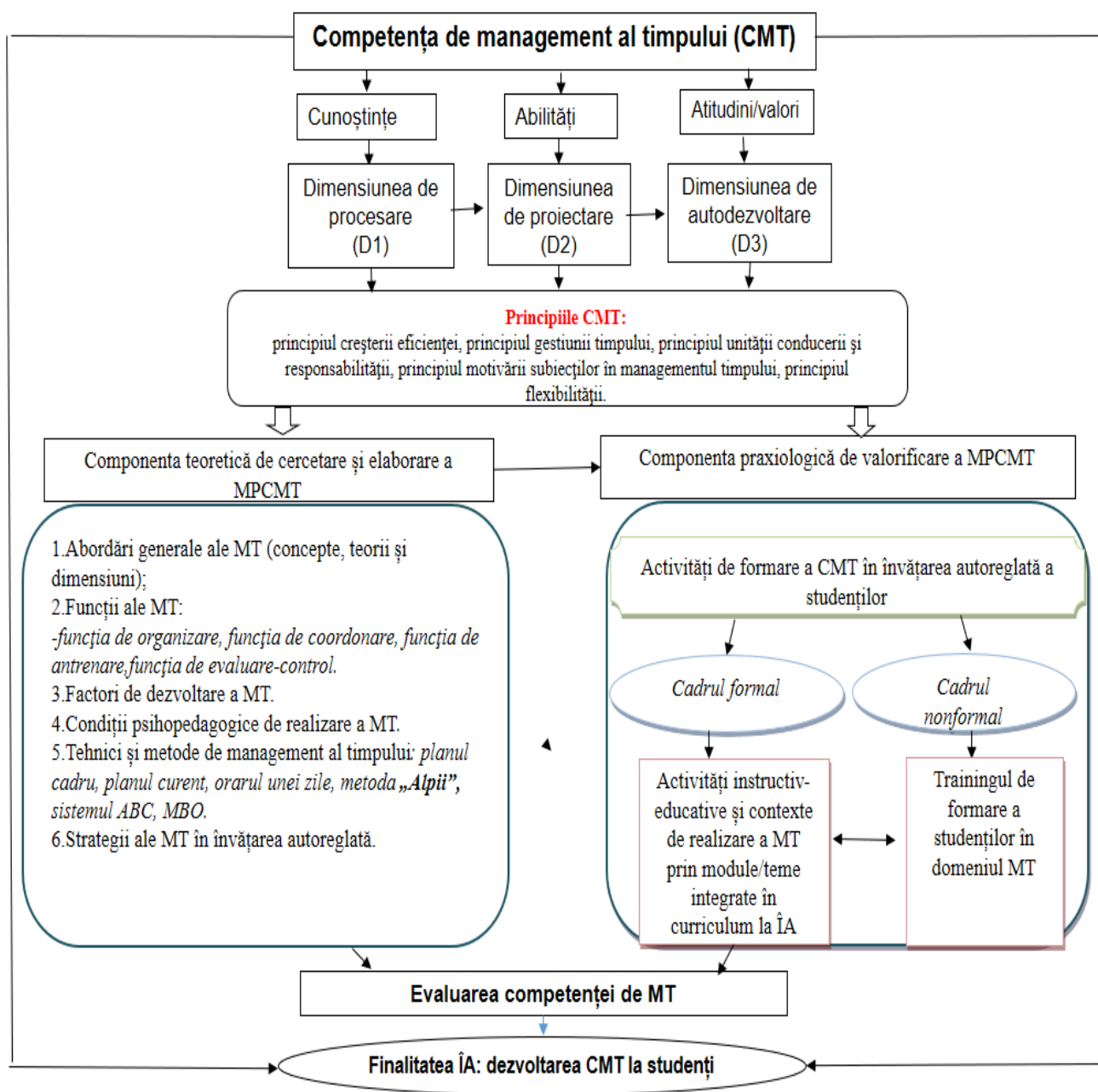

Fig. 2.4. Modelul psihopedagogic de dezvoltare a competenței managementului timpului în contextul învățării autoreglate a studenților

Componentele modelului se condiționează reciproc și constituie un ciclu continuu, care, prin utilizarea diferitelor metode, forme, mijloace de învățare, are drept rezultat avansarea performanței în planificarea timpului eficient al activităților de învățare academică. Activitatea de învățare trebuie să înceapă de la un volum-suport de *cunoștințe* care, selectate și corelate între ele, vor fundamenta instruirea ulterioară la un nivel mai ridicat, asigurând studenților dezvoltarea *competenței* de management al timpului în context academic.

Capitolul 3, **Demers experimental al dezvoltării competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților** este orientat spre formarea experimentală a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată la studenți. Pentru realizarea scopului experimentului pedagogic și asigurarea condițiilor optime de organizare/desfășurare/evaluare a acestuia, au fost respectate obiectivele care au subliniat esența experimentului pedagogic, ca proces etapizat și complex, accentuând caracterul său teoretico-aplicativ-formativ.

Cercetarea experimentală s-a axat pe rezultatele studiului teoretic privind managementului timpului și învățarea autoreglată în mediul academic universitar. Abordarea învățării autoreglate drept context de dezvoltare a competenței de management al timpului la studenți a constituit bază pentru elaborarea și validarea demersului experimental de dezvoltare a competenței de management al timpului la studenți.

Experimentul pedagogic s-a desfășurat la Universitatea de Stat din Moldova în condiții obișnuite de predare/învățare/evaluare conform programului de studii, având drept grup țintă (beneficiari) studenții de la Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială (FPȘESAS), specialitatea *Psihopedagogie*, secția cu frecvență la zi, și studenții de la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, specialitatea *Limba engleză și Științe ale educației*, secția cu frecvență la zi.

Activitățile experimentale au fost desfășurate prin demers didactic în cadrul predării cursului *Psihopedagogia învățării autoreglate*. Curriculumul la disciplina dată este elaborat în conformitate cu prevederile și principiile actuale ale învățării, dar și demersuri ale metodologiei de aplicare a învățării autoreglate: centrare pe formarea/dezvoltarea competențelor autoreglatorii (ca expresie a managementului timpului academic); centrare pe învățarea activă/interactivă; corelarea/interconexiunea componentelor curriculare: finalitățile, conținuturile, strategiile didactice etc.

Dezvoltarea competenței de management al timpului s-a realizat în contextul general academic de formare a dimensiunilor cognitive și afective la studenți, accentuată fiind latura de proiectare/monitorizare/control, reflectată prin indicatorii respectivi.

Activitatea experimentală a început cu planificarea procesului la nivel de etape, obiective, conținut, termeni și rezultate.

Astfel, pentru prima probă studenților li s-a propus să răspundă la întrebările unui chestionar de identificare a nivelului inițial al dezvoltării competenței de management al timpului elaborat în acest scop. Afirmațiile descriu comportamente specifice managementului timpului pentru fiecare nivel. Rezultatele obținute în urma chestionării studenților sunt prezentate în Tabelul 3.1.:

Tabelul 3.1. Rezultatele identificării nivelului inițial al dezvoltării competenței de management al timpului la studenți (EE și EC) la etapa de constatare

Nivelul de proiectare a timpului	Facultatea	
	Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială (EE)	Limbi și Literaturi Străine (EC)
	34 de studenți= 100 %	27 de studenți=100 %
<i>Nivel foarte bun</i>	2, 94 %	7, 40 %

<i>Nivel bun</i>	8, 82 %	44, 44 %
<i>Nivel satisfăcător</i>	41, 17 %	37, 03 %
<i>Nivel nesatisfăcător</i>	47, 05 %	11, 11 %

Analizând datele din Tabelul 3.1. constatăm că rezultatele studenților de la ambele facultăți se deosebesc calitativ. Studenții de la specialitatea *Psihopedagogie* au înregistrat mai multe răspunsuri la scala *satisfăcător* (41,17 %) și *nesatisfăcător* (47,05 %), aceasta dovedind o pregătire psihopedagogică bună. Studenții încearcă să mențină controlul asupra managementului timpului, dar nu sunt suficient de consecvenți pentru a reuși. Nu își planifică timpul și sunt sub influența circumstanțelor de ordin exterior. Își ating scopul urmărit doar dacă își stabilesc o listă a priorităților pe care o respectă.

Studenții de la specialitatea *Limba engleză și ȘE* au înregistrat, în mare parte, răspunsuri la nivelul *bun* (44,44 %) și *satisfăcător* (37,03 %), ceea ce demonstrează că stăpânesc la un nivel înalt managementul timpului personal. Totodată, ca și studenții de la specialitatea *Psihopedagogie*, încearcă să mențină controlul asupra managementului timpului, dar nu sunt suficient de consecvenți pentru a reuși. Rezultatele obținute la una dintre aserțiuni este mai mare decât la eșantionul paralel. O explicație logică a acestei diferențe este că studenții de la specialitatea *Limba engleză ȘE* au beneficiat de mai puține discipline la modulul psihopedagogic, accentul fiind pus pe cunoașterea domeniului studiat.

Datele din Tabelul 3.1. atestă că rezultatele înregistrate de studenții de la specialitatea *Psihopedagogie* sunt mai scăzute pentru *nivelul foarte bun* (2,94 %) și *nivelul bun* (8,82 %) comparativ cu rezultatele obținute de către studenții de la Facultatea Limbi și Literaturi Străine, astfel, pentru *nivelul foarte bun* (7,40 %) și *nivelul bun* (44,44 %). Aprecierile oferite indică prezența unor cunoștințe generale, capacități și deprinderi care pot forma o premisă importantă pentru dezvoltarea ulterioară a competenței de management al timpului pentru studenții de la specialitatea *Psihopedagogie*.

Etapa a II-a a demersului de constatare a vizat identificarea stilului autoreglator al studentului. La această etapă a fost aplicat un alt instrument complementar cercetării, *Chestionarul de identificare a stilului de autoreglare a activității academice*, la care au răspuns 61 de studenți. Rezultatele etapei a II-a au fost analizate în baza a 18 itemi, care au vizat trei stiluri de autoreglare academică: stilul AAA Autonom-Independent, stilul AAA Dependent, stilul AAA Situațional.

În Figura 3.1 sunt prezentate stilurile de autoreglare a activității academice, la etapa de constatare, pentru eșantionul de control și eșantionul experimental.

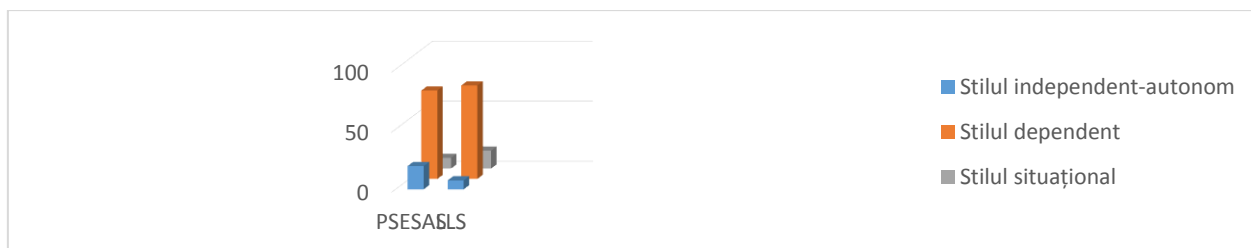

Fig. 3.1. Stilul de autoreglare a activității academice la etapa de pretest (EE și EC)

Rezultatele demonstrează că studenții de la ambele facultăți au dezvoltat stilul dependent de autoreglare a activității academice: cei de la Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială (EE) – cu 73,52% și studenții de la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine (EC) – cu 77,77%. Studenții care au dezvoltat *stilul AAA Dependent* sunt considerați persoane care, în procesul îndeplinirii activității, mizează în principal pe control și suport extern, au nevoie de sugestiile, susținerea și indicațiile unor persoane avizate. Se transpun cu greu în actul de învățare, implicarea fiind plină de ezitări.

Studenții de la facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială (EE) – 19,35% au dezvoltat stilul *AAA Autonom-Independent*, caracterizat prin autocontrol dezvoltat, încredere în sine, tendință evidentă de a îndeplini independent orice tip de activitate – „autonomii”. La această analiză s-a constatat o descreștere în ceea ce privește *stilul AAA Situațional*, dezvoltat la un număr mic de studenți, 8,82% la studenții de la Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială (EE) și 14,81% la studenții de la Facultatea de Limbi și Literaturi Străine (EC). Studenții care au dezvoltat acest stil sunt considerați: persoane labile, parțial conștiente de propriile limite și vulnerabilități, parțial dependente de contextul domeniului curricular și de suportul experților – „**autonome/independente situațional**” și „**dependente situațional**”.

Reprezentarea grafică din Figura 3.1 demonstrează că, în fond, studenții au dezvoltat stilul dependent al autoreglării activității academice. Considerăm că datele obținute din investigația dată ne direcționează să elaborăm teme/ sugestii de conținut pentru programul formativ, astfel încât să dezvoltăm într-o măsură mai mare stilul independent-autonom al activității de învățare la studenți din învățământul universitar.

În baza rezultatelor și a concluziilor formulate la etapa de constatare a experimentului, a fost proiectată metodologia de dezvoltare a CMT în cadrul experimentului de formare.

Metodologia **experimentului de formare** a presupus crearea unor condiții și oportunități de realizare a managementului timpului printr-un complex de intervenții pedagogice, elaborat în baza datelor obținute la etapa de constatare a experimentului și s-a desfășurat în conformitate cu următoarele etape:

Etapa I a experimentului de formare s-a desfășurat în lunile septembrie-decembrie a anului de studii 2015-2016 la care au participat 34 de studenți din anul I, specialitatea Psihopedagogice.

Scopul experimentului de formare a vizat dezvoltarea CMT la studenți prin învățarea autoreglată în cadrul unui sistem de activități educative de MT, care să contribuie la conștientizarea valorii MT în dezvoltarea profesională și personală.

În cadrul experimentului de formare s-a urmărit variabila CMT drept competență transversală în învățământul universitar, descrisă în capitolul 2 și realizată prin următoarele materiale elaborate de noi și descrise în acest capitol al tezei:

- Modelul psihopedagogic de dezvoltare a CMT în învățarea autoreglată a studenților;
- Training-ul pedagogic de dezvoltare a CMT (desfășurat în context nonformal);
- Ansamblul de produse (realizate în context formal).

Etapa a II-a a experimentului de formare a vizat formarea studenților și a fost realizat în cadrul disciplinei academice *Psihopedagogia învățării independente* prin proiectarea și realizarea unui sistem de activități specifice.

Programul activităților formative, desfășurat în context nonformal, a constat în implementarea unor modalități de acțiune considerate a fi eficiente în dezvoltarea CMT a studenților din eșantionul experimental.

Training-ul pedagogic de dezvoltare a CMT (desfășurat în context nonformal), elaborat în baza Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților, construit dintr-un sistem de tehnici organizate sub formă de training, orientat spre cunoașterea metodelor de monitorizare a activităților de învățare, de procesare a conținutului și prelucrare inteligentă a acestuia, spre însușirea regulilor de prioritarizare a sarcinilor academice, spre analiza metodelor de management al stresului în situații de învățare, spre dezvoltarea relațiilor interpersonale și formarea gândirii pozitive și flexibile în luarea de decizii.

Pentru a arăta relația dintre variabilele cercetate am utilizat coeficientul de corelație Pearson. Coeficientul de corelație este o măsură numerică sau un indice al gradului de asociere între două seturi de scoruri. Intervalul de valori este de la maxim +1,00, prin 0,00, până la -1,00. Semnul „+” indică o corelație pozitivă – anume că scorurile unei variabile se măresc odată cu creșterea scorurilor celeilalte variabile. Semnul „-” – indică o corelație negativă – anume că, în timp ce scorurile unei variabile cresc, scorurile pentru cealaltă variabilă descresc.

În Tabelul 3.2 este dată corelația dintre produsele activității studentului și nivelul de MT pentru eșantionul experimental.

Ca urmare a Programului formativ și a activităților desfășurate în context formal, am constatat existența corelației direct proporționale a unui produs cu celelalte produse, prin urmare, cu cât este mai bun/foarte bun nivelul de MT, cu atât crește calitatea produselor realizate de studenții din grupul experimental raportate la dimensiunile dezvoltării competenței de management al timpului.

Tabelul 3.2. Corelația produselor activității studentului (eșantionul experimental/posttest) pe dimensiunile de dezvoltare a CM

	Dimensiunea de procesare			Dimensiunea de proiectare	Dimensiunea de autoformare/autodezvoltare	
	Sistemul de luare a notițelor	Organizator grafic	Metoda de eficientizare a MT	Planul de studiu	Profilul de învățare	Prezentarea de carte
<i>Corespund în mică măsură</i>	8,8	2,9	2,9	8,20	2,9	8,8
<i>Corespund parțial</i>	23,5	26,5	14,7	8,8	11,8	14,7
<i>Corespund în mare măsură</i>	23,5	29,4	41,2	47,1	38,2	35,3
<i>Corespund în totalitate</i>	44,1	41,2	41,2	44,1	47,1	41,2

Constatăm că corelația direct proporțională între produsele prezentate și nivelul de MT s-a accentuat și mai mult, în cazul nostru Planul de studiu (8,24 %), în rezultatul aplicării programului formativ, confirmând faptul că elaborarea planului cadru și a planului curent pentru un semestru (15 săptămâni) sporește și calitatea celorlalte produse realizate de către studenții din grupul experimental, sporind dezvoltarea competenței de management al timpului în contextul învățării autoreglate.

Ca urmare a programului formativ privind dezvoltarea competenței de management al timpului în învățarea autoreglată în învățământul universitar a fost stabilită dinamica medie privind necesitatea proiectării și realizării managementului timpului din perspectiva învățării autoreglate, raportată la eșantionul experimental și la eșantionul de control. Analiza produselor realizate de către studenții eșantionului experimental confirmă eficiența metodologiei de dezvoltare a competenței de management al timpului.

Astfel, în urma prelucrării statistice a datelor, am obținut următoarele rezultate (datele descriptive și de frecvență) ale nivelului de dezvoltare a competenței de management al timpului în contextul învățării autoreglate la studenți pentru etapa de **postest**:

Tabelul 3.3. Nivelul de dezvoltare a competenței de management al timpului (postest)

		Frecvență	Procente %	Procentaj valid	Procent cumulativ
Valid	Nivel nesatisfăcător	1	1,6	1,6	1,6
	Nivel satisfăcător	18	29,5	29,5	31,1
	Nivel bun	28	45,9	45,9	77,0
	Nivel foarte bun	14	23,0	23,0	100,0
	Total	61	100,0	100,0	

Comparând rezultatele finale ale etapei de control a experimentului, prezentate în Tabelul 3.12, care reflectă nivelul de dezvoltare a competenței de management al timpului, putem concluziona următoarele: achiziționarea de către studenți a sistemului integral de cunoștințe, abilități, atitudini și valori necesare pentru dezvoltarea competenței de management al timpului la studenți s-a produs în medie de 45,9 % (nivel bun).

Dezvoltarea competenței de management al timpului în contextul învățării autoreglate la studenții din grupul experimental în cadrul activităților desfășurate în context formal și nonformal a fost demonstrată prin atestarea celor trei dimensiuni ale dezvoltării competenței de management al timpului: dimensiunea de procesare – 85,3%; dimensiunea de proiectare – 85,3%; și dimensiunea de autodezvoltare – 88,3%. Din cele menționate, putem releva o dinamică în dezvoltarea nivelului bun (valoarea cea mai înaltă) de dezvoltare a competenței de management al timpului la studenți raportată și la manifestarea stilului de autoreglare a activității academice, prezentat în Tabelul 3.4.

Tabelul 3.4. Stilul autoreglării activității academice (postest)

		Frecvență	Procente %	Procentaj valid	Procent cumulativ
	Dependent	34	31,1	55,7	55,7

Valid	Independent	19	55,7	31,1	86,9
	Situațional	8	13,1	13,1	100,0
	Total	61	100,0	100,0	

Comentariile pentru datele prezentate în Tabelul 3.4 iau în calcul argumentele teoretice conform cărora studenții care stăpânesc propria învățare sunt destul de flexibili în utilizarea diferitelor stiluri și încearcă cu succes să se adapteze la cerințele specifice ale contextelor și situațiilor de învățare.

Considerăm că studenții care manifestă un *stil independent* în reglarea activității academice cu 55,7%, cei mai buni în autoreglarea învățării, se raportează conștient la cerințele activităților academice, își autoestimează corect potențialul de rezolvare și adoptă cele mai eficiente strategii specifice de rezolvare a situației: pe cont propriu sau cu asistență externă. Ei nu supraestimează (ca în cazul studenților dependenți – 31,1%), dar nici nu subestimează (ca în cazul studenților care manifestă un stil situațional – 13,1%) suportul de care au nevoie. O altă explicație este numărul mare de sarcini individuale de complexitate mare și cu orientare practic aplicativă crescută pentru studenții din cadrul grupului experimental, precum și de motivarea înaltă a acestora de a absolvi studiile de formare profesională cu succes. Această interpretare este susținută și prin valorile mari înregistrate de subiecții care manifestă un stil independent în autoreglarea activității academice la scalele similare din chestionarul de autoreglare: *Autoevaluare – Solicitarea ajutorului – Procesarea informației – Organizare*, în comparație cu studenții care manifestă celelalte stiluri. Iar gradul de independență este determinat și de măsura în care studenții sunt capabili să fie flexibili și ușor adaptabili la solicitările universitare variate, schimbătoare și diverse ca grad de complexitate. Atenționarea se impune totuși pentru cei aflați în subgrupul situaționalilor (13,1%). Lipsa de experiență academică îi poate face vulnerabili la erori mai frecvente în lipsa unor scopuri de învățare și criterii de evaluare clar definite și în prezența unei monitorizări externe.

Remarcăm faptul că, în urma desfășurării programului de training, studenții participanți în cadrul experimentului de control *știu* să stabilească scopuri pentru învățare, să identifice metodele de procesare a conținutului, să identifice tipul sarcinii de lucru, să stabilească contextul de învățare; *pot* monitoriza stresul academic și motivația învățării și automotivarea spre achiziții academice valoroase, să utilizeze strategii și deprinderi de învățare, să utilizeze priceperi de investigare/rezolvare de probleme; *manifestă (vreau)* voință și intenționalitate în realizarea sarcinilor proiectate în timp, autoeficiență academică și atribuire ce susțin reușita academică a acestora, responsabilitate în evaluarea progreselor academice înregistrate – aceste elemente esențiale raportate la componentele competenței susțin dezvoltarea competenței de management al timpului în învățarea autoreglată la studenți.

Tabelul 3.5. Dimensiunile autoreglării (Academic SRL) (postest)

		Frecvență	Procente %	Procentaj valid	Procent cumulativ
	Nivel scazut	4	6,6	6,6	6,6
Valid	Nivel mediu	38	62,3	62,3	68,9
	Nivel ridicat	19	31,1	31,1	100,0
	Total	61	100,0	100,0	

Pentru a demonstra relația dintre variabilele cercetate am utilizat coeficientul de corelație a rangurilor Spearman. Coeficientul de corelație este o măsură numerică sau un indice al gradului de asociere între două seturi de scoruri. Intervalul de valori este de la maxim +1,00, prin 0,00, până la -1,00. Semnul „+” indică o corelație pozitivă – anume că scorurile unei variabile se măresc odată cu creșterea scorurilor celeilalte variabile. Semnul „-” – indică o corelație negativă – anume că, în timp ce scorurile unei variabile cresc, scorurile pentru cealaltă variabilă descresc.

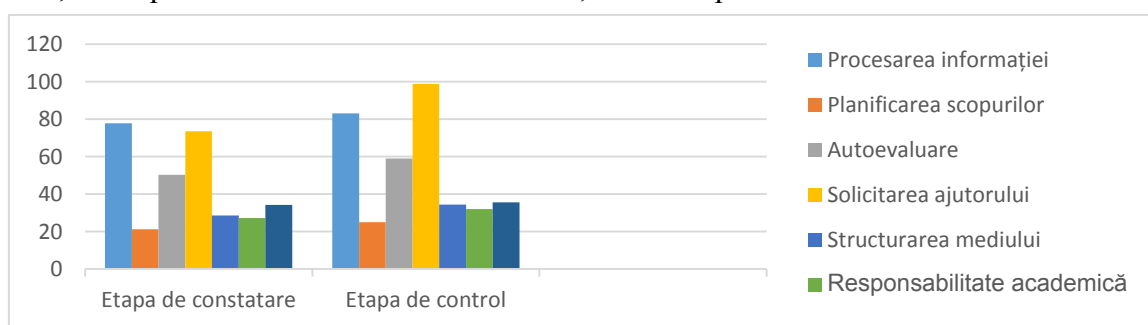

Fig. 3.2. Dimensiunile reprezentative ale autoreglării academice, etapa de constatare și de control (EE/ FPSESAS)

Rezultatele chestionării repetate a dimensiunilor autoreglării activității academice a participanților la programul de formare au demonstrat o tendință de creștere la fiecare dimensiune în parte. Putem conchide că anumite activități din program proiectate conform acestor dimensiuni au consolidat la studenți *procesarea informației* (de la 77,74 % la 83,1 %) reflectate prin măsura în care studenții recurg la organizarea și elaborarea informației pentru a facilita înțelegerea și reactualizarea ulterioară a acesteia. În urma activităților formative, studenții pot exersa strategii de repetare a conținutului, elaborare și organizare a informației, strategii de control al înțelegerii și de autotestare. Printre cele mai importante abilități formate ale studenților sunt: stabilirea tipului de lectură, identificarea unităților de învățare, analiza sarcinilor componente ale problemei, luarea de notițe, crearea de analogii, reorganizarea și conectarea ideilor, formularea de întrebări și răspunsuri, identificarea structurii corpului de informații, construirea de organizatori grafici, rețele sau hărți ale ideilor importante.

Planificarea scopurilor de învățare (de la 21,28% la 24,91%) reprezintă faza de planificare a învățării; în acest context, studenții din cadrul FPSESAS au demonstrat atitudinea de a lua decizia asupra cărei activități să lucreze prin fixarea scopurilor valoroase și ierarhizarea acestora.

Un indicator semnificativ pe care se fundamentează dezvoltarea competenței de management al timpului este *Autoevaluarea* (de la 50,21% la 58,98%); în urma intervențiilor formative studenții conștientizează importanța autoevaluării, a reflecțiilor metacognitive și

aplicarea strategiilor de reglare a parcursului învățării, precum și planificarea anticipată a criteriilor de performanță pentru o sarcină specifică și raportarea rezultatelor finale la acestea. Identificarea punctelor tari și slabe prin solicitarea și oferirea de feedback.

Valoarea atribuită indicatorului *Solicitarea ajutorului* (de la 73,47% la 98,7%) prin descifrarea itemilor componenți, cu o creștere semnificativă în urma activităților desfășurate, are un impact considerabil în dezvoltarea CMT, studenții manifestând deprinderi și strategii necesare pentru a putea învăța eficient în mod independent.

În ceea ce privește *Structurarea mediului pentru învățare* (de la 28,5% la 34,36%), putem conchide că studenții totuși mai necesită pregătire în a-și raporta numărul de subiecte la timpul rezervat pentru studiu, a estima adecvat timpul de care au nevoie pentru a studia/revizui conținutul și a elabora orarul de lucru pentru fiecare zi. La fel de importantă este și pregătirea fizică a mediului de studiu, pregătirea mediului fizic prin selectarea și asigurarea cu mijloacele necesare în realizarea sarcinilor pentru creșterea performanței academice la studenți.

Acceptarea *Responsabilității academice* de către studenții din grupul experimental (de la 27,21% la 31,97%) presupune antrenarea unor convingeri pozitive față de propria persoană, la fel orientarea spre performanță academică, atribuirea rezultatelor obținute unor factori controlabili externi și interni. În urma influențelor pozitive ale activităților desfășurate în cadrul programului de formare, studenții monitorizează propria motivație pentru învățare prin comportament flexibil și adaptabil la contexte academice și domenii curriculare diverse, compensând astfel interesul scăzut pentru unele situații și contexte specifice.

Organizarea în autoreglarea activității academice (de la 34,17% la 35,5%) este un indicator care a crescut parțial și necesită a fi reglat de către subiecții grupului experimental prin sincronizarea strategiilor de elaborare și planificare a activității academice pe etape și raportate la situația de învățare, contextul învățării și cel mai important la particularitățile personale ale celui care învață, asigurând flexibilitate și eficiență.

Studenții participanți în cadrul experimentului de formare au demonstrat următorii indicatori de performanță în ceea ce privește dezvoltarea CMT la studenți (EE) prin atingerea nivelului de performanță:

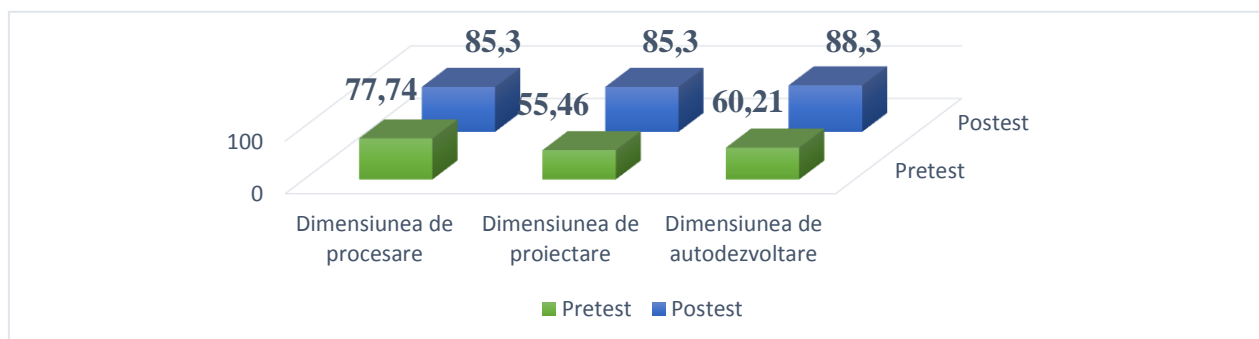

Fig. 3.3. Dimensiunile dezvoltării CMT la studenți (EE) prin atingerea nivelului de performanță

Experimentul pedagogic realizat a demonstrat funcționalitatea și eficiența **Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților** în contextul învățării autoreglate la studenți prin atingerea nivelului de performanță pe *dimensiunea de procesare (D1)* (definirea adecvată a conceptelor de bază ale managementului timpului și învățării autoreglate; identificarea teoriilor, principiilor și metodelor utilizate în managementul timpului) de la 77,74 % până la 85,3 %; *dimensiunea de proiectare a MT (D2)* (proiectarea MT în ÎA a studenților (planificarea studiului academic); aplicarea metodelor, a tehnicilor și a instrumentelor de MT în acțiunea de învățare; elaborarea planului-cadru, planului curent în cadrul proiectului de învățare academică) de la 55,46 % până la 85,3 %; *dimensiunea de autoformare/autodezvoltare (D3)* (formularea ideilor de aplicare a proiectului individual al MT; proiectarea acțiunii învățării autoreglate pe o unitate de timp concret; motivarea modalităților de implementare a planului de studiu academic, gestionarea rațională a metodelor de MT; aprecierea necesității proiectării, a monitorizării timpului prin elaborarea unui program de dezvoltare) de la 60,21 % până la 88,3 %.

Activitățile desfășurate în context formal și nonformal în cadrul programului formativ reprezintă un suport valoros pentru dezvoltarea CMT în contextul învățării autoreglate la studenți datorită faptului că produsele realizate de aceștia rezonază cu dimensiunile CMT drept comportament învățat de studenți cum să-și dezvolte abilități de a învăța independent, dar și împreună cu ceilalți, să identifice resursele interne, să învețe cum să facă față situațiilor stresante în învățare, să-și pună în valoare calitățile și să depășească dificultățile de învățare.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea realizată a contribuit la dezvoltarea teoriei și practicii educaționale prin fundamentarea teoretică, metodologică și experimentală a formării competenței de management al timpului în învățarea autoreglată la studenți.

Valorile principale ale cercetării sunt sistematizate în următoarele **concluzii generale**:

1. Studiarea abordărilor științifice ale conceptului de management al timpului în literatura de specialitate, analiza coordonatelor teoretice privind învățarea autoreglată a studenților, a condus la determinarea aspectelor corelaționale dintre managementul timpului și învățarea autoreglată [32, 33, 34]. Având ca reper principiile managementului timpului, condițiile, factorii și funcțiile managementului timpului, precum și configurația învățării autoreglate, a fost definit conceptul de management al timpului din perspectiva învățării autoreglate ca demers educațional-formativ de *planificare, organizare, coordonare și control* al timpului utilizat pentru activități specifice, prin implicarea activă și responsabilă a studenților în realizarea studiilor academice (cap. 1 al tezei).

2. Evidențiind argumentele științifice ale abordării managementului timpului (MT) din perspectiva învățării autoreglate (ÎA), a fost definit termenul de **competență de management al timpului** (CMT) care reprezintă un sistem integrat de resurse (cunoștințe, abilități, atitudini/valori) obținute prin învățarea autoreglată și valorificate prin activități formale și

nonformale, desfășurate într-o interconexiune în vederea dezvoltării performanței academice în cadrul universitar [35] (cap. 2 al tezei).

3. În contextul demersului științific privind dezvoltarea competenței de management al timpului în învățarea autoreglată la studenți au fost identificate, fundamentate și argumentate condițiile *pedagogice* (repere în direcționarea învățării eficiente a studenților în timpul programat pentru activitățile didactice), *psihologice* (resurse personale care susțin în grad optim dezvoltarea CMT la studenți) și *generale/manageriale* (întreg mecanismul de planificare a timpului academic) de dezvoltare a CMT [35], care asigură cadrul conceptual de elaborare și implementare a ***Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților*** (cap. 2 al tezei).

4. ***Constructulul metodologic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată la studenți*** reprezintă coordonata procedurală, dimensionată astfel încât să prefigureze o realitate educațională generatoare de cunoștințe, abilități, atitudini/ valori la studenți, axate pe interconexiunea dintre dimensiunea de procesare (D1), de proiectare (D2), de autodezvoltare (D3), în context formal și nonformal al activităților de instruire și reproduce logica internă a dezvoltării competenței de management al timpului în învățarea autoreglată la studenți (cap. 2 al tezei).

5. ***Modelul psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților*** reprezintă configurația teoretico - aplicativă, fiind conceput ca reprezentare explicativă a modului de proiectare și realizare a MT în cadrul învățământului superior. Componentele modelului se condiționează reciproc și constituie un ciclu continuu, care, prin utilizarea diferitelor metode, forme, mijloace de învățare, are drept rezultat avansarea performanței în planificarea timpului eficient al activităților de învățare academică (cap. 2 al tezei).

6. Experimentul pedagogic realizat a demonstrat funcționalitatea și eficiența ***Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților*** prin atingerea nivelului de performanță [36], pe *dimensiunea de procesare (D1)* (definirea adecvată a conceptelor de bază ale managementului timpului și învățării autoreglate; identificarea teoriilor, principiilor și metodelor utilizate în managementul timpului) de la 77,74 % până la 85,3 %; *dimensiunea de proiectare a MT (D2)* (proiectarea MT în ÎA a studenților (planificarea studiului academic); aplicarea metodelor, a tehnicilor și a instrumentelor de MT în acțiunea de învățare; elaborarea planului-cadru, planului curent în cadrul proiectului de învățare academică) de la 55,46 % până la 85,3 %; *dimensiunea de autoformare/autodezvoltare (D3)* (formularea ideilor de aplicare a proiectului individual al MT; proiectarea acțiunii învățării autoreglate pe o unitate de timp concret; motivarea modalităților de implementare a planului de studiu academic, gestionarea rațională a metodelor de MT; aprecierea necesității proiectării, a monitorizării timpului prin elaborarea unui program de dezvoltare) de la 60,21 % până la 88,3 % (cap. 3 al tezei).

Valorile teoretico-științifice și aplicative produse în rezultatul cercetării realizate, ne permit să confirmăm **soluționarea problemei științifice importante** care rezidă în fundamentarea

teoretică și aplicativă a procesului de dezvoltare a competenței de management al timpului în contextul învățării autoreglate, în elucidarea reciprocității dintre managementul timpului și învățarea autoreglată a studenților, având ca efect performanța pregătirii profesionale în mediul academic universitar.

În conformitate cu rezultatele obținute în cercetarea realizată, propunem următoarele **recomandări:**

Recomandări la nivel de politici educaționale instituționale

- Introducerea disciplinei universitare *Psihopedagogia învățării independente/autoreglate* în lista disciplinelor de formare profesională (pentru alte facultăți) și extinderea acesteia pe tot parcursul învățământului universitar, având și perspectiva dezvoltării competenței de management al timpului.
- Elaborarea unui *Ghid metodologic* care să includă metode moderne de management al timpului, condiții de realizare, factorii care influențează o bună gestionare a timpului pentru învățare, aplicabile la treapta învățământului superior.

Recomandări pentru cadre didactice universitare

- Participarea cadrelor didactice universitare, în cadrul instruirii continue, la cursuri cu tematica managementului timpului în contextul învățării autoreglate.
- Focalizarea pe stagii de formare în vederea restructurării suporturilor de curs și a adaptării acestora la noile standarde curriculare din perspectiva autoreglatoare, în concordanță cu o metodologie modernă de predare/învățare/evaluare.
- Oferirea posibilității studentului, în calitate de partener al actului instructiv-educativ, de a aplica metodele de învățare racordate la stilul de învățare și metodele de management al timpului, respectiv al timpului dedicat realizării sarcinii individuale, componente ale unui management al timpului pentru învățare.

Recomandări pentru studenți

- Participarea la programe de formare orientate spre dezvoltarea competenței de management al timpului.
- Valorificarea, în realizarea studiilor academice universitare, a modelelor de conduită temporală în conformitate cu dimensiunea, condițiile și procesul de autoreglare a învățării.

Limitele inerente designului utilizat pentru cercetarea noastră nu ne permit surprinderea tuturor aspectelor ce vizează dezvoltarea competenței de management al timpului în învățarea autoreglată. Rezultatele cercetării pot fi extrapolate pentru alte comunități de studenți, dar mai puțin pentru categoria preșcolari, școlari și adulți, impunându-se aici abordarea altor particularități de formare, specifice vârstei.

Complexitatea fenomenului cercetat oferă posibilitatea continuării cercetărilor științifice. Fiecare aspect al cercetării poate constitui problemă de cercetare inițiate în următoarele direcții: studierea aprofundată a dezvoltării competenței de management al timpului pe alte categorii de beneficiari, cum ar fi cadre didactice, manageri ai instituțiilor de învățământ. La fel, dezvoltarea competenței de management al timpului în funcție de stilul de învățare, abordat din perspectiva

caracteristicilor cognitive, afective, volitive și alți factori psihici, ce servesc drept indicatori relativi stabili ai modului în care studentul învață, poate constitui o problemă de cercetare în cadrul lucrărilor de doctorat.

Aprobarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării se implementează în procesul didactic prin predarea cursului *Psihopedagogia învățării autoreglate*, prin valorificarea fundamentelor teoretic-aplicative elaborate și structurate în Modelul psihopedagogic de dezvoltare a competenței managementului timpului în contextul învățării autoreglate, inclusiv prin intermediul comunicărilor la conferințele științifice naționale și internaționale și a publicațiilor științifice: Conferința științifică internațională „Învățământul superior și piața muncii: conexiuni și perspective”; Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, Chișinău, 2015; Conferința științifică internațională „Învățământul superior: valențe și oportunități educaționale, de cercetare și transfer inovațional”. Chișinău, 2016; Conferința științifico-practică cu participare internațională „Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare”, Ediția a II-a, Bălți, 2018; Conferința internațională de psihologie aplicată „Actualități și perspective în cercetarea psihologică”, Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, 2018/2019. Rezultatele obținute sunt publicate în 14 lucrări științifice.

BIBLIOGRAFIE

În limbă română:

1. ANDRIȚCHI, V. Teoria și metodologia managementului resurselor umane în învățământ”. Chișinău: PRINT-Caro SRL, 2012, 288 p. ISBN 978-9975-56-054-2.
2. BOGATHY, Z., ERDEI, I., ILIN, C. Managementul timpului. Suport de curs. Timișoara: Coliborn Consulting, 2007. 127 p.
3. BUCUN, N., ș.a., Bazele științifice ale dezvoltării învățământului în Republica Moldova. Chișinău: Prometeu, 1997. 400 p. ISBN 5-7790-0361-0.
4. CALLO, T. Școala științifică a pedagogiei prezente. Chișinău: Pantos, 2010. 320 p. ISBN 978-9975-51-194-0.
5. CERGHIT, I., NEACȘU, I., NEGREȚ-DOBRIDOR, I., PÂNIȘOARĂ, I.O., Prelegeri pedagogice. Iași: Polirom, 2001. 287 p. ISBN 9789736837982.
6. COJOCARU, V. Timpul ca dimensiune a vieții și a înfăptuirilor. Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Tipografia Balacron, 2018, 304 p. ISBN 978-9975-3170-5-4.
7. COJOCARU, V., COJOCARU, V. Gh., POSTICA, A. Dezvoltarea competențelor didactice manageriale prin e-learning în sistemul de formare continuă. Chișinău: Tipografia Centrală, 2017. 224 p. ISBN 978-9975-53-858-9.
8. COJOCARU, V., GUȚU, VI., ȘEVCIUC, M. Managementul educațional. Referențial științific și metodologic. Chișinău: CEP USM, 2014, 112 p. ISBN 978-9975-71-535-5.
9. COJOCARU, V.Gh. Schimbarea în educație și schimbarea managerială. Chișinău: Lumina, 2004, 336 p. ISBN 9975652050.
10. COSMOVICI A., IACOB L. Psihologie școlară. Iași: Polirom, 1999. 3024 p. ISBN 973-683-048-9.
11. COVEY, S.R. Etica liderului eficient sau conducerea bazată pe principii. Trad. de A. Ionescu. București: Allja, 2000. 355 p. ISBN 978-606-33-4651-4.

12. CRISTEA, G. Managementul lecției. București: EDP, 2008. 212 p. ISBN 978-973-30.
13. CRISTEA, S. Fundamentele pedagogiei. Iași: Polirom, 2010. 371 p. ISBN 9734615629.
14. CUCOȘ, C. Timp și temporalitate în educație. Elemente pentru un management al timpului școlar. Iași: Polirom, 2002. 168 p. ISBN 973-681-105-0.
15. CUZNEȚOV, L. Axiologia educației familiale: unele aspecte filosofice și pedagogice de cultivare a copilului prin intermediul valorificării eficiente a timpului liber și a modului de viață demn. În :Studia Universitatis Moldaviae, 2009. pp. 67-81. ISSN 1857-2103.
16. CUZNEȚOV, L. Curriculum Educația pentru familie. Chișinău: Museum, 2004. ISBN 9975906915.
17. GORAȘ-POSTICĂ, V. Formarea de competențe profesionale în contextul actual al învățământului superior. În: Revista Studia Universitatis, seria Științe ale Educației, nr. 5(65). 2013. pp. 31-35. ISSN 1857-2103.
18. GUȚU, V. Curriculum educațional. Cercetare. Dezvoltare. Optimizare. Chișinău: CEP USM, 2014. 230 p. ISBN 978-9975-71-526-3.
19. HEGEL, F. Știința logicii, vol. II, partea a II-a. București: Lasson, 1923, 220 p.
20. HEIDEGGER, M. Ființă și timp. București: Humanitas, 2010. 674 p. ISBN 973-50-0428-3.
21. IOSIFESCU, Ș. Management educațional pentru instituțiile de învățământ. București: Ministerul Educației și Cercetării, 2001. 78 p. ISBN 973-857-03-2-8.
22. LAZĂR, V., CĂRĂȘEL, A. Psihopedagogia activităților extracurriculare. Dolj: Arves, 2004. 108 p. ISBN 9789738904668.
23. MELNIC, N. Managementul timpului – concept și evoluție. Analele științifice ale doctoranzilor, vol. XIV. Chișinău, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2015, pp. 229-237. ISSN 1857-0267.
24. MELNIC, N. Timpul studentului: relația dintre timpul de studii, extracurricular și timpul liber. Materialele Conferinței științifice internaționale, Universitatea de Stat din Cahul, iunie 2015, pp. 54-57.
25. PANAIT, C. Nica (coordonator). Managementul firmei. Chișinău: Condor, 1994.
26. PÂSLARU, VI. Valoare și educație axiologică: definiție și structurare. În: Didactica Pro, 2006, nr.1(35), pp. 3-5. ISSN 1810-6455.
27. PATRAȘCU, D. ș.a. Metodologia cercetării și creativității psihopedagogice. Chișinău: Știința, 2003. 252 p. ISBN 9975-67-320-1.
28. PLATON, C. Evaluarea cadrului didactic universitar: riscuri și subtilități. În: Interferențe universitare – integrare prin cercetare și inovare. Materialele CȘI. Chișinău: IȘE, 2012. 134 p. ISBN 978-9975-71-268-2.
29. PLEȘCA, M. Principiile managementului eficient al timpului la studenți. În: Revista de științe socioumane. Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2011, nr.2(18), pp. 28-35. ISSN 1857-0119.
30. POPESCU-NEVEANU, P. Tratat de psihologie generală. București: Editura Trei, 2013. 888 p. ISBN 978-973-707-695-3.
31. POTÂNG, A. Creativitatea viitorilor manageri educaționali. În: Psihologie managerială aplicată și eficiența factorului uman. Bălți, 2001, pp. 99-101. ISBN 9975-931-31-6.
32. **REABOI, V.** Învățarea autoreglată a studenților. În: Revista Studia Universitatis Moldaviae, 2015, nr.5 (85), Seria „Științe ale educației”, pp. 86-88. ISSN 1857-2103.
33. **REABOI, V.** Managementul timpului în teoria și practica educațională. În: Revista Studia Universitatis Moldaviae, Seria „Științe ale educației”, nr.9 (109), CEP USM, 2017, pp.179-184. ISSN 1857-21-3.

34. **REABOI, V.** Provocările învățării autoreglate pentru studenți. În: Revista Didactica PRO, nr. 2 (2018) aprilie, pp. 2-6. ISSN-1810-6455.
35. **REABOI-PETRACHI, V.** Conceptualizarea managementului timpului în învățarea autoreglată a studenților. În: Materialele Conferinței științifico-practice internaționale „Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare”. Bălți, 2018, pp. 247-253. ISBN 978-9975-3260-0-1.
36. **REABOI-PETRACHI, V., ȘEVCIUC, M.** Dimensiunea experimentală a managementului timpului în învățarea autoreglată a studenților. În: Revista Studia Universitatis Moldaviae, Seria „Științe ale educației”, nr.9 (129), CEP USM, 2019, pp. 26-31. ISSN 1857-2103.
37. **ȚÎRCĂ, A.** Management educațional. București: Milenium Design Group, 2011.
38. **ȚVIRCUN, V.** A patra dimensiune a timpului și istoricitatea în pedagogie. În: Studia Universitatis, Chișinău, 2008, nr. 8, pp. 145–150. ISSN 1857-2103.
39. **ȚVIRCUN, V.** Chronopedagogia și esența ei în actualitate. În: Revista de științe socioumane, Chișinău, 2009, nr. 2, pp. 47–51. ISSN 1857-0119.
40. **ȚVIRCUN, V.** Valorificarea criteriului istoricității în pedagogie. Chișinău, 2013, 310 p. ISBN 978-606-8481-91-3.
41. **URSACHI, I.** Management. București: Editura ASE, 2001. 304 p. ISBN 9735940469.
42. **VOICULESCU, V., TUDOR, I., VOICULESCU E.** Managementul timpului. Cluj-Napoca: Risoprint, 2004. 267 p.
43. **ZLATE, M.** Tratat de psihologie organizațională și managerială. Iași: Polirom, 2004. 568 p. ISBN 973-681-680-X.
44. **ZLATE, M.** Tratat de psihologie organizațional-managerială. Vol. I. Iași: Polirom, 2000. 367 p. ISBN 973-681-681-8.

În limbă straină:

45. **ARMSTRONG, M.** A Hand book of Human Resource Management Practic. London: Editura Kogan Page, 1999. ISBN 978-0-7494-5242-1.
46. **SIVAN, A., RUSKIN, H.** Leisure education, community development and populations with special needs CABI Publishing, 2000. 200 p. ISBN 9780851994444.
47. **ZIMERMAN, B.J., SCHUNK, D.H.,** Self-regulated learning and academic achievement: Theoretical Perspectives. Mahwah NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 2001. pp. 153-189.
48. **ZIMMERMAN, B.J., RISEMBERG, R.,** Self-regulatory dimensions of academic learning and motivation. În G.D.Phys(Ed.), Handbook of academic learning: Construction of knowledge. San Diego, CA: Academic Press, 1997. 607 p. ISBN 0-12-665256-9.
49. **АРХАНГЕЛЬСКИЙ, Г. А.** Тайм-менеджмент в системе управления организацией, дис. д-ра экон. наук. К., Москва, 2005. 133 с.

Referințe la surse electronice:

50. Codul educației al Republicii Moldova, Nr. 152 din 17.07.2014 [citat 25.01.19]. Disponibil: <http://lex.justice.md/md/355156/>.

LISTA PUBLICAȚIILOR LA TEMA TEZEI

1. Reaboi V. Particularitățile proiectării curriculum-ului în cheia centrării pe cel ce învață. În: Materialele Conferinței naționale „Modernizarea procesului de formare a cadrelor didactice”, 30 octombrie 2013, CEP-USM. ISBN-978-9975-71-485-3.
2. Reaboi V. Managementul timpului în contextual învățării autoreglate. În: Materialele Conferinței științifice internaționale „Învățământul superior și piața muncii: conexiuni și perspective”, 21 noiembrie 2014 .ISBN 978-9975-71-675-8
3. Reaboi V. Învățarea autoreglată a studenților. În: Revista Studia Universitatis Moldavie, 2015, nr.5(85), Seria „Științe ale educației” pp. 86-88ISSN 1857-2103 ISSN online 2345-1025
4. Reaboi V., Șevciuc M. Aspecte principale ale independenței și responsabilității academice. În: Materialele Conferinței științifice naționale cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, 10-11 noiembrie, 2015, Chișinău CEP USM, 2015. pp. 186– 188 ISBN 978-9975-71-704-5.
5. Reaboi V. Managementul timpului: tehnici și abordări moderne. În: Materialele Conferinței științifice internaționale „Învățământul superior: valențe și oportunități educaționale, de cercetare și transfer inovațional”. Chișinău, 2016. pp. 157-163. ISBN 978-9975-71-826-4.
6. Reaboi V. Învățarea autoreglată a studenților: abordare retrospectivă și prospectivă. Materialele Conferinței științifice națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”, Chișinău CEP USM, 2015, ISBN 978-9975-71-704-5
7. Reaboi V. Managementul timpului în teoria și practica educațională. În: Revista Studia Universitatis Moldavie, 2017, nr.9 (109), Seria „Științe ale educației” pp.179-184. ISSN 1857-2103 ISSN online 2345-1025
8. Reaboi-Petrachi V. Conceptualizarea managementului timpului în învățarea autoreglată a studenților. În: Materialele Conferinței științifico-practice cu participare internațională „Managementul educațional: realizări și perspective de dezvoltare”, Ediția a II-a, 27 aprilie 2018, ISBN 978-9975-3260-0-1.
9. Reaboi V. Provocările învățării autoreglate pentru studenți. În: Revista Didactica PRO, nr. 2 (2018) aprilie, ISSN-1810-6455, pg. 2-6.
10. Reaboi V. Condițiile realizării managementului timpului în învățarea autoreglată a studenților. În: Materialele Conferinței internaționale de psihologie aplicată „Actualități și perspective în cercetarea psihologică”, Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, 29-30 noiembrie, 2018, pp.267-270.
11. Reaboi-Petrachi V., Șevciuc M. Dimensiunea experimentală a managementului timpului în învățarea autoreglată a studenților. În: Revista Studia Universitatis Moldaviae, Seria „Științe ale educației”, nr.9 (129), CEP USM, 2019, pp. 26-31. ISSN 1857-2103.
12. Reaboi-Petrachi V. Intercondiționări dintre stilul de învățare și autoreglarea învățării la studenți. În: Cadrul didactic – promotor al politicilor educaționale, Chișinău, Institutul de Științe ale Educației, 11-12 octombrie 2019. pp. 561-565. ISBN 978-9975-48-156-4 .

ADNOTARE

Reaboi-Petrachi Viorica

Managementul timpului în învățarea autoreglată la studenți

Teză de doctor în științe ale educației, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, 2020

Structura tezei. Teza include: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie – 171 de surse, 12 anexe. În total, teza conține – 132 de pagini text de bază, 24 de figuri și 28 de tabele. Rezultatele obținute sunt publicate în 14 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: management, managementul timpului, învățare autoreglată, competența de management al timpului, dimensiunile managementului timpului, model, performanță.

Domeniu de studiu: Pedagogia universitară

Scopul cercetării constă în fundamentarea teoretică și metodologică a dezvoltării competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților în contextul educației formale și nonformale.

Obiectivele cercetării: analiza abordărilor conceptuale ale managementului timpului în teoria și practica educațională; identificarea poziționărilor teoretice privind definirea termenului de învățare autoreglată a studenților; elucidarea corelației dintre managementul timpului și învățarea autoreglată a studenților; diagnosticarea nivelului inițial al dezvoltării competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților; elaborarea modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților; validarea experimentală a Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării este obiectivată de actualizarea și extinderea conceptului de management al timpului și învățare autoreglată, care reprezintă un demers educațional-formativ ce vizează un ansamblu de acțiuni care are drept scop implicarea activă și responsabilă în planificarea studiului academic; elaborarea și implementarea Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților; fundamentarea teoretică a dimensiunilor competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților.

Problema științifică de importanță soluționată în cercetare constă în fundamentarea teoretică și aplicativă a procesului de dezvoltare a competenței de management al timpului în contextul învățării autoreglate, în elucidarea reciprocității dintre managementul timpului și învățarea autoreglată a studenților, având ca efect performanța pregătirii profesionale în mediul academic universitar.

Semnificația teoretică a cercetării. Cercetarea realizată ne-a permis să definim conceptul de management al timpului din perspectiva învățării autoreglate a studenților prin identificarea principiilor managementului timpului, a condițiilor managementului timpului, a factorilor și funcțiilor acestuia, precum și a metodelor de management al timpului; conceptualizarea Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților, axat pe dimensiunile de procesare, proiectare și autodezvoltare; să demonstrăm că Modelul psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților este funcțional în procesul formării profesionale inițiale a viitorilor specialiști în cadrul universitar.

Valoarea aplicativă a lucrării este reprezentată de elaborarea și valorificarea experimentală a Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților care reprezintă un demers validat pedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului la studenți, centrat pe nevoile de învățare; elaborarea programului de activități formative privind dezvoltarea competenței de management al timpului pe dimensiuni și indicatori de performanță pentru fiecare unitate de conținut; elaborarea și aplicarea Indicatorilor de performanță și a dimensiunilor competenței, precum și a mecanismului de dezvoltare cu privire la competența de management al timpului la studenți.

Implementarea rezultatelor științifice. Investigația realizată se integrează în direcțiile prioritare de cercetare în sistemul de învățământ superior. Rezultatele cercetării se implementează în procesul didactic prin predarea cursului *Psihopedagogia învățării autoreglate*, prin valorificarea Modelului psihopedagogic de dezvoltare a competenței de management al timpului în învățarea autoreglată a studenților, inclusiv prin intermediul comunicărilor la conferințele științifice naționale și internaționale și prin publicații științifice.

АННОТАЦИЯ

Рябой-Петраки Виорика

Тайм-менеджмент в контексте автономного обучения студентов

Диссертация на соискание ученой степени доктора педагогических наук, Кишинэу, 2020

Структура диссертации: введение, три главы, основные выводы и рекомендации, библиография из 171 источников, 12 приложений, 132 страницы основного текста, 24 рисунка, 28 таблиц. Результаты исследования опубликованы в 14 научных работах.

Ключевые слова: менеджмент, тайм-менеджмент, автономное обучение, компетенция тайм-менеджмента, ключевые составляющие компетенции тайм-менеджмента, модель, личностные достижения.

Область исследования: Педагогика высшего образования.

Цель исследования заключается в разработке теоретических и методологических основ развития компетенции тайм-менеджмента в контексте автономного обучения студентов в рамках формального и неформального образования.

Задачи исследования: анализ концептуальных подходов к проблеме тайм-менеджмента в теории и практике образования; выявление теоретических основ определения понятия автономного обучения студентов; обоснование взаимосвязи между тайм-менеджментом и автономным обучением студентов; диагностика первичного уровня сформированности компетенции тайм-менеджмента в контексте автономного обучения у студентов; обоснование и разработка Психолого-педагогической модели развития компетенции тайм-менеджмента в контексте автономного обучения студентов; экспериментальное апробирование методологии развития компетенции тайм-менеджмента в контексте автономного обучения у студентов.

Научная новизна и оригинальность исследования заключаются в: актуализации и определении понятия тайм-менеджмента и автономного обучения, которые представляют образовательно-формирующий процесс, включающий набор действий с целью активного и ответственного участия студентов в планировании собственного академического образования; теоретическом обосновании ключевых составляющих компетенции тайм-менеджмента в контексте автономного обучения студентов; разработке и внедрении Психолого-педагогической модели развития компетенции тайм-менеджмента в контексте автономного обучения студентов ВУЗ-ов.

Научная проблема, решенная в данном исследовании заключается в разработке теоретических и методологических основ развития компетенции тайм-менеджмента в контексте автономного обучения у студентов, обосновании взаимосвязи между тайм-менеджментом и автономным обучением студентов, как фактора обеспечения качества подготовки будущих специалистов.

Теоретическая значимость исследования. Проведенное исследование позволило обосновать понятие компетенции тайм-менеджмента в контексте автономного обучения студентов, основываясь на принципах, условиях, факторах и функциях тайм-менеджмента, а также на методах тайм-менеджмента; разработать психолого-педагогическую модель развития компетенции тайм-менеджмента в рамках автономного обучения студентов; доказать, что психолого-педагогическая модель развития компетенции тайм-менеджмента в контексте автономного обучения студентов может быть применена в процессе профессионального развития будущих специалистов.

Практическая значимость исследования обусловлена проектированием / внедрением / экспериментальным обоснованием психолого-педагогической модели развития компетенции тайм-менеджмента в контексте автономного обучения студентов, основанной на учебных потребностях студентов; разработкой программы формирующих занятий по развитию компетенции тайм-менеджмента и показателей эффективности развития компетенции тайм-менеджмента, а также механизмов развития компетенции тайм-менеджмента в контексте автономного обучения студентов.

Внедрение результатов исследования осуществлялось в реальной образовательной практике посредством внедрения учебного предмета «*Психопедагогика автономного обучения*», а также путем внедрения теоретических и прикладных основ разработанных и структурированных в Психопедагогической модели развития компетенции тайм-менеджмента в контексте автономного обучения студентов. Результаты исследования были обсуждены на научных конференциях, а также были представлены в научных публикациях.

ANNOTATION

Reaboi-Petrachi Viorica

Time Management in self-regulated learning in students

Doctoral thesis in education sciences, State University of Moldova, Chisinau, 2020

Thesis structure: The thesis includes: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography - 171 sources, 12 annexes. In total, the thesis contains – 132 pages of basic text, 24 figures and 28 tables. The obtained results are published in 14 scientific papers.

Key words: management, time management, self-regulated learning, time management competence, time management dimensions, model, performance.

The research domain: University pedagogy.

The purpose of the research consists in the theoretical and methodological foundation of the development of time management competence through self-regulated learning of students in formal and non-formal context.

Research objectives: analysis of conceptual approaches to time management in educational theory and practice; identifying the positions regarding the definition of the concept of self-regulated student learning; elucidating the correlation between time management and self-regulated student learning; diagnosing the initial level of development of time management competence in self-regulated student learning; elaboration of the psycho-pedagogical model of time management competence in the context of self-adjusted learning; experimental validation of the psycho-pedagogical model of time management competence development in the context of self-adjusted learning.

Novelty and scientific originality of the research is objectified by updating and extending the concept of time management and self-regulated learning, which represents an educational-formative approach aimed at a set of actions aimed at actively and responsible involvement in the planning of the academic study; elaboration and implementation of the Psycho-pedagogical Model for developing time management competence in the context of self-regulated learning; theoretical foundation of the dimensions of time management competence in the self-regulated learning of students.

The important scientific problem solved in research consists in the theoretical and applicative foundation of the psycho-pedagogical Model of time management competence in the context of self-regulated learning in elucidating reciprocity between time management and self-regulated learning having as effect professional training performance in the environment academic university.

The theoretical significance of the research. The research has enabled us to define the concept of time management from the perspective of the students self-learning by identifying the principles of time management, conditions of time, factors and functions As well as time management methods; conceptualizing the psychopedagogical model of developing the competence of time management in the self-learning of students, focused on the dimensions of processing, design and self-development; Let's show that the psychopedagogical model of development of time management competence in the self-learning of students is functional in the process of initial vocational training of future specialists in the university.

The practical significance of the thesis is represented by the experimental elaboration and valorization of the psychopedagogical model of the time management competence that represents a validated pedagogical approach to the development of the management competence of time to students, centered on learning needs; elaboration of the programme of formative activities on the development of time management competence on dimensions and performance indicators for each content unit; elaboration and application of performance indicators and dimensions of competence, as well as the development mechanism on the competence of time management in students.

Implementation of scientific results. The results of the research are implemented in the teaching process by teaching the course of the *Psychopedagogy of self-learning* by capitalizing on theoretical-applicative fundamentals developed and structured in the psychopedagogical model of the competence of Time management in the context of self-learning in students, including through communications to national and international scientific conferences and scientific publication.

REABOI-PETRACHI VIORICA

MANAGEMENTUL TIMPULUI ÎN ÎNVĂȚAREA AUTOREGLATĂ A STUDENȚILOR

SPECIALITATEA 533. 01 – PEDAGOGIE UNIVERSITARĂ

Rezumatul tezei de doctor în științe ale educației

Aprobat spre tipar: 27.05.2020
Hârtie ofset. Tipar ofset.
Coli de tipar: 2,1

Formatul hârtiei 60x84 1/16
Tiraj 50 ex.
Comanda nr. 180

**Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova
Str. Alexei Mateevici, 60, Chișinău, MD-2009**